

ZA 30 SEP 23

**BELGIAN
NATIONAL
ORCHESTRA &
KRISTIAN ———
BEZUIDENHOUT,
PIANO**

Mozart & Mahler 1

dirigent **JONATHAN BLOXHAM**

ZA 30 SEP 23

**BELGIAN
NATIONAL
ORCHESTRA &
KRISTIAN —————
BEZUIDENHOUT,
PIANO**

Mozart & Mahler 1

dirigent **JONATHAN BLOXHAM**

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Don Giovanni,
ouverture Kv . 527

Concerto voor piano
en orkest No. 9 in E
flat major, KV. 271,
'Jeunhomme'

- I. Allegro
- II. Andantino
- III. Rondo: Presto

Alfred Einstein noemde het *Concert KV 271* één van de monumentale werken waarin Mozart geheel zichzelf is: origineel en moedig, *'Mozarts Eroica'*.

Het Pianoconcert, geschreven in januari 1777 kort na Mozarts eenentwintigste verjaardag, vormt een hoogtepunt in zijn oeuvre tot dan toe. In veel opzichten is het een werk van overtreffende trap.

Het vroegrijpe *Pianoconcert*, dat Mozart op 21-jarige leeftijd componeerde, heeft de afgelopen honderd jaar te lijden gehad onder een musicologische fout. De kwestie betreft de bijnaam van het werk, algemeen bekend als *'Jeunhomme'*. Dit werk was vermoedelijk vernoemd naar een vrouwelijke pianiste uit Frankrijk over wie niets meer bekend was. In 2003 identificeerde de historicus Michael Lorenz de ware naamgenoot van het concert, een zekere Victoire Jenamy. Jenamy was een amateurpianiste uit Frankrijk en de dochter van Jean-Georges Noverre, een beroemde danser en oude balletmeester van de Opera van Parijs, die Mozart

ontmoette in 1773. In een brief aan zijn vader, verwees Mozart naar het concert als de 'jenomy' [sic]. De nu bekende variant ontstond toen twee Franse biografen aannamen dat Mozart een echte Franse naam had verbasterd. In hun boek uit 1912 vermeldden ze de naam 'Jeunehomme', die naast de fonetische gelijkenis met 'jenomy', de passende betekenis had van 'jonge man'.

We weten nu dat de feitelijke begunstigde van het concert, Madame Jenamy, in de winter van 1776-1777 door Salzburg trok op weg naar Parijs om haar vader te bezoeken. Mozart schreef het concert in januari 1777, en nam het wellicht mee tijdens zijn reis naar Parijs in 1778, waarbij hij onder meer Jean Georges Noverre en zijn dochter Victoire bezocht. Deze omstandigheden helpen licht te werpen op het stuk zelf: in een tijd waarin Mozart wanhopig op zoek was naar een positie buiten Salzburg, was het logisch dat hij zoveel zorg besteedde aan een concert voor de dochter van zijn goede Parijse vriend.

In bepaalde opzichten is het concert één van Mozarts meest

revolutionaire. In het eerste deel creëert de voortijdige entree van de piano, na een orkestrale inleiding van één maat een onmiddellijke intimiteit en gesprekskwaliteit. Het *Andantino*, Mozarts eerste concertodeel in mineur, klopt van donkere, gedempte texturen en prachtig verlaten melodieën, verguld met versieringen die passen bij een coloratuursopraan. De *Presto-finale*, met zijn minuet-omweg, is ongewoon substantieel en aangrijpend voor een deel dat traditioneel weinig meer was dan een energieke afsluiting.

Dit baanbrekende pianoconcert laat, net als zijn latere tegenhangers die zo centraal stonden in het succes van Mozart in Wenen, verschillende kanten van de componist zien in één geïntegreerd geheel: de onberispelijke vakman, de gepassioneerde toneel-schrijver en de vlotvirtuoos.

GUSTAV MAHLER

Symphonie Nr. 1 in D-major '*Titan*' (1888)

Langsam. Schleppend
Kräftig bewegt, doch nicht zu schnell
Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen
Stürmisch bewegt

Toen het publiek in 1889 kennismaakte met de *Eerste symfonie* van de nog relatief onbekende Gustav Mahler (1860-1911), waren de meningen verdeeld. Men had vol bewondering naar de eerste twee delen geluisterd, maar tijdens het derde en vierde deel ontstond steeds meer gewemel en protest in de Vigadóconcertzaal in Boedapest. Publiek en critici meenden in Mahlers werk een verbrokkelde en incoherente muzikale structuur te horen. In zekere zin hadden ze daar ook gelijk in: het oeuvre van Mahler markeert immers een groot kantelpunt in de muziekgeschiedenis. Zijn tien symfonieën, waarvan de laatste onafgewerkt, omspannen niet alleen in tijd maar ook in stijl de overgang van de romantische negentiende eeuw naar het modernisme van de twintigste eeuw.

In de eerste plaats verdiende Mahler de kost als dirigent van prestigieuze instellingen als de Wiener Philharmoniker en de Wiener Staatsoper, en later de New York Philharmonic en de Metropolitan Opera. Componeren deed hij in de zomer, tussen de drukke

concertseizoenen in. Het schrijven van muziek was voor Mahler een haast existentiële noodzaak; een manier om zich tot de wereld te verhouden. Dat betekent allerminst dat Mahler in zijn muziek een picturaal, netjes afgelijnd beeld wilde schetsen van de wereld zoals die ons in het dagelijkse leven aandient. Die verklanking van de wereld gebeurde eerder op abstracte wijze. Mahler geloofde, volledig in lijn met de laatromantische muziekfilosofie, dat muziek emoties en betekenissen kan bevatten die het gesproken woord of zelfs het verstand overstijgen.

Van Mahlers vier *Wunderhornsymfonieën* is de eerste veruit de meest optimistische; althans op het eerste gezicht. Het werk opent met een van de langste pedaaltonen uit het hele symfonische repertoire. Het lijkt wel een eeuwige oertoon van waaruit de natuur ontwaakt. Uit die vruchtbare bodem ontkiemen enkele flarden van thema's: eerst vanuit de verte (hoorns en trompetten, die hiervoor doorgaans vanuit de coulissen spelen), dan van dichtbij.

Wat volgt is een poëtische idylle, compleet met het geroep van de koekoek (klarinet) en vogelgeluiden (fluiten). Deze wirwar van motiefjes ontwikkelt zich in de ochtendschemering tot een eerste grote climax, wanneer de zon plots het tafereel verlicht. In een eerste versie van de partituur gaf Mahler dit openingsdeel ooit de ondertitel *Frühling und kein Ende [Lente en geen einde]* gegeven, en de toon is inderdaad ongebreideld optimistisch.

Het tweede deel is opnieuw een vrolijke viering van de natuur, ditmaal vanuit het perspectief van de mens. Mahler schreef dit scherzo in de traditie van de Ländler, een uitbundige boerendans in een driekwartsmaat die sinds Schubert een kenmerkend ingrediënt was van de Oostenrijkse orkestmuziek.

In het derde deel slaat de sfeer om. De aandachtige luisteraar herkent in de

contrabas solo de bekende *Broeder Jacob*melodie, die hier in een verrassende mineurtoonard als een dodenmars wordt gepresenteerd. Andere instrumenten sluiten aan in een briljant uitgewerkte orkestrale canon. De serene sfeer in de lage strijkers en het slagwerk wordt echter meermaals verstoord door bijna kitscherige interpellaties, alsof plots een circus dwars doorheen de rouwstoet trekt.

Op basis van de indrukwekkende finale gaf Mahler zijn *Eerste symfonie* de bijnaam 'Titan'. In een brief aan een van zijn boezemvrienden valt te lezen: "*De laatste beweging opent met een vreselijke schreeuw. Onze held voelt zich volledig verlaten en worstelt met alle leed in de wereld. [...] Telkens wanneer deze Titaan de rug recht en het leed van de wereld weet te overstijgen, slaat het lot hem neer met een nieuwe klap.*"

ARNE HERMAN

BELGIAN NATIONAL ORCHESTRA

Het Belgian National Orchestra werd opgericht in 1936 en staat sinds 2022 onder leiding van chef-dirigent Antony Hermus, met Roberto González-Monjas als gastdirigent en Michael Schønwandt als geassocieerd dirigent. BNO treedt op met solisten van wereldformaat als Hilary Hahn, Christian Tetzlaff, Thomas Hampson,

Angela Gheorghiu, Leif Ove Andsnes, Víkingur Ólafsson, Sergey Khachatryan en Truls Mørk. Verder investeren ze in de toekomstige generatie luisteraars en deïnen ze niet terug voor vernieuwende projecten, zoals met pop-rock-artiest Ozark Henry en met Stromae voor zijn album *Multitude*.

[NATIONALORCHESTRA.BE](https://www.nationalorchestra.be)

JONATHAN BLOXHAM

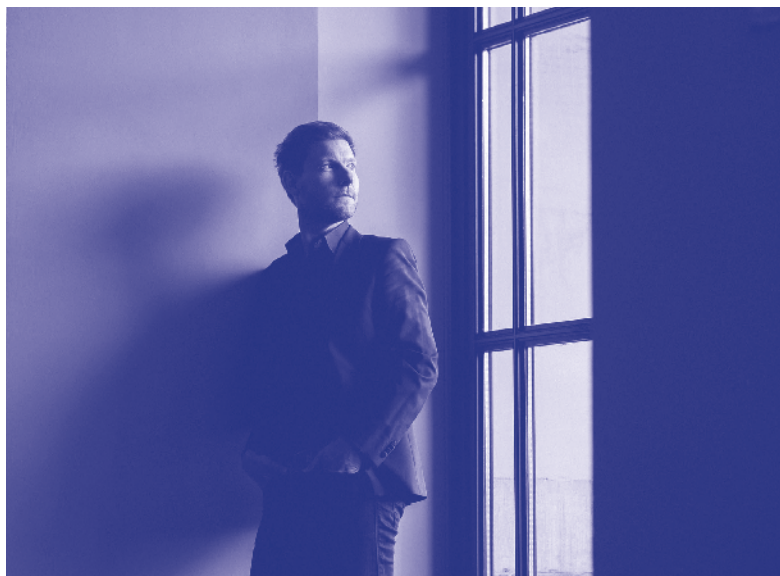
Jonathan Bloxham maakte zijn Glyndebourne Festival-debuut in 2021 als dirigent van Luisa Miller bij de London Philharmonic. In september 2022 trad hij toe tot de Luzern Symphony. Sindsdien volgden Swedish Chamber Orchestra, Belgian National Orchestra, Bonn Beethoven Orchester, München Symphony, Luzern Symphony en Aalborg Symphony. Hij werkte daarbij met vooraanstaande solisten als Steven Isserlis, Frank Peter Zimmermann, Daniel Mueller-Schott en Abel Selaocoe.

Bloxhams carrière als dirigent begon toen hij van 2016 tot 2018 de functie van assistent-dirigent op zich nam bij het City of Birmingham Symphony Orchestra onder leiding van Mirga Grazynte-Tyla. Vervolgens werd hij door Paavo Järvi uitgenodigd om de Deutsche Kammerphilharmonie te dirigeren, waarna hij als dirigent door heel Europa trok met orkesten als het Orchestre Philharmonique du Luxembourg, Lausanne Chamber Orchestra, Tapiola Sinfonietta en Basque National.

JONATHANBLOXHAM.COM

KRISTIAN BEZUIDENHOUT

Kristian Bezuidenhout werd in 1979 in Zuid-Afrika geboren, studeerde aan de Eastman School of Music in Australië en woont nu in Londen. Na een initiële opleiding tot pianist bij Rebecca Penneys, verkende hij vroege toetsenborden, studeerde klavecimbel bij Arthur Haas, fortepiano bij Malcolm Bilson en continuospel en uitvoeringspraktijk bij Paul O'Dette. Bezuidenhout kreeg voor het eerst internationale erkenning op 21-jarige leeftijd na het winnen van de prestigieuze eerste prijs en publieksprijs in het Brugse Fortepianoconcours.

Hij is regelmatig te gast bij 's werelds meest toonaangevende ensembles, waaronder het Freiburger Barockorchester, Les Arts Florissants, Orchestra of the Age of Enlightenment, Orchestre des Champs Elysées, Koninklijk Concertgebouworkest, Chicago Symphony Orchestra en het Leipzig Gewandhausorchester. Hij geeft ook gastdirecties (vanaf het toetsenbord) aan het English Concert, Orchestra of the Eighteenth Century, Tafelmusik, Collegium Vocale, Juilliard 415 en de Kammerakademie Potsdam en Dunedin

Consort (Bach St. Matthew Passion).

Verder trad hij op met gevierde artiesten als John Eliot Gardiner, Philippe Herreweghe, Bernhard Haitink, Daniel Harding, Frans Brüggen, Trevor Pinnock, Giovanni Antonini, Jean-Guihen Queyras, Isabelle Faust, Alina Ibragimova, Rachel Podger, Carolyn Sampson, Anne Sofie von Otter, Mark Padmore en Matthias Goerne.

Bezuidenhouts rijke en bekroonde discografie op Harmonia Mundi omvat de volledige klaviermuziek van Mozart (Diapason d'Or de L'année, Preis der Deutschen Schallplattenkritik, & Caecilia Prize); de complete pianoconcerten van Beethoven met het Freiburger Barockorchester; Mozart Vioolsonates met Petra Müllejans, pianoconcerten van Mendelssohn en Mozart met het Freiburger Barockorchester (ECHO Klassik).

KRISTIANBEZUIDENHOUT.COM

KLASSIEK IN CCHA

ZO 29 OKT 23 15 u - Sint-Quintinuskathedraal	DE NIEUWE REEKS #1 - MAARTEN ENGELTJES & PRJCT AMSTERDAM <i>Lamento</i>
DO 09 NOV 23 20 u - concertzaal	BRUSSELS PHILHARMONIC & BORIS GILTBURG, PIANO <i>Romeo, Juliet & Rach 2</i>
ZA 26 NOV 23 11 u - Clarenhofkapel	DE NIEUWE REEKS #2 - BEL AYRE QUARTET <i>Songs of travel</i>
ZA 16 DEC 23 20 u - concertzaal	BELGIAN NATIONAL ORCHESTRA & KIRILL GERSTEIN, PIANO <i>De Vijfde van Beethoven & Bartók 3</i>
WOE 20 DEC 23 20 u - Sint-Quintinuskathedraal	CHOIR OF CLARE COLLEGE CAMBRIDGE <i>Christmas carols</i>
ZO 07 JAN 23 11 u - concertzaal	ANTWERP SYMPHONY ORCHESTRA & MARIA BENGTSOON, SOPRAAN <i>Nieuwjaarsconcert</i>
VR 26 JAN 24 20 u - concertzaal	ANIMA ETERNA <i>Bruckner 4</i>
VR 02 FEB 24 20 u - concertzaal	DE NIEUWE REEKS #3 - HATHOR CONSORT & ROMINA LISCHKA <i>Winter solstice</i>
ZO 03 MRT 24 11 u - Clarenhofkapel	PHILIPPE THURIOT <i>De Scarlatti tovergangen</i>
VR 08 MRT 24 20 u - concertzaal	BRUSSELS PHILHARMONIC & FRANK BRALEY, PIANO <i>Uit de nieuwe wereld</i>
DI 19 MRT 24 20 u - concertzaal	BRYGGEN BRUGES STRINGS & PIETER WISPEL-WEY, CELLO <i>De vier seizoenen (Max Richter) & Taverner</i>
VR 22 MRT 24 20 u - Sint-Quintinuskathedraal	VLAAMS RADIOKOOR & IL GARDELLINO <i>Pietà</i>
ZO 07 APR 24 11 u - Clarenhofkapel	DE NIEUWE REEKS #5 - AIR4SIX <i>Heisse Liebe</i>
WOE 17 APR 24 20 u - Sint-Quintinuskathedraal	TRIO MEDIÆVAL & ARVE HENRIKSEN, TROMPET <i>Rímur</i>
VR 03 MEI 24 20 u - concertzaal	ZEFIRO TORNA <i>Unity in diversity - Het Europese luitproject</i>

MEER OP: [CCHA.BE/KLASSIEK](https://ccha.be/klassiek)